

**Brussell, 19 ta' Ottubru 2026
(OR. en)**

14650/26

**SOC 674
COH 165
ENER 664
EMPL 390
ENV 1255
ECOFIN 1332**

EŻITU TAL-PROCEDIMENTI

minn:	Segretarjat Ġenerali tal-Kunsill
lil:	Delegazzjonijiet
Suġġett:	Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar il-ġlieda kontra l-eskluzjoni mill-akkomodazzjoni, inkluż l-għajxien bla dar

Id-delegazzjonijiet isibu meħmuża r-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar is-suġġett imsemmi hawn fuq approvata mill-Kunsill EPSCO fil-laqgħa tiegħu li saret fid-19 ta' Ottubru 2026.

2026/0105 (NLE)

RAKKOMANDAZZJONI TAL-KUNSILL

dwar il-ġlieda kontra l-esklużjoni mill-akkomodazzjoni, inkluż l-ġhajxien bla dar

IL-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidra t-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 292, flimkien mal-Artikolu 153(1), punt (j), tiegħu,

Wara li kkunsidra l-proposta tal-Kummissjoni Ewropea,

Billi:

- (1) Skont l-Artikolu 3(3) tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea, l-Unjoni għandha tiġġieled kontra l-esklużjoni soċjali u d-diskriminazzjoni u tippromwovi l-ġustizzja u l-protezzjoni soċjali. Skont l-Artikolu 151 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE), l-Unjoni u l-Istati Membri għandhom bħala l-oġettivi tagħhom, fost l-oħrajn, il-promozzjoni tal-impjiegi, it-titjib tal-kundizzjonijiet tal-ġhajxien u tax-xogħol, il-protezzjoni soċjali adegwata u l-ġlieda kontra l-esklużjoni.
- (2) L-Artikolu 34 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea jistabbilixxi r-rikonoxximent u r-rispett għad-dritt għall-assistenza soċjali u tal-akkomodazzjoni sabiex tiġi żgurata eżistenza dinjituża għal dawk kollha li huma neqsin minn riżorsi suffiċjenti, skont ir-regoli stabbiliti mid-dritt tal-Unjoni u mil-liġijiet u l-prattiċi nazzjonali.

- (3) L-Artikolu 31 tal-Karta Soċjali Ewropea (riveduta)¹ jikkonferma l-impenn tal-partijiet kollha li jippromwovu l-aċċess għall-akkomodazzjoni ta' standard adegwat, li jipprevjenu u jnaqqsu l-għajxien bla dar bil-ħsieb li dan jiġi eliminat gradwalment u li jagħmlu l-prezz tal-akkomodazzjoni aċċessibbli għal daww mingħajr riżorsi adegwati.
- (4) F'Novembru 2017, il-Parlament Ewropew, il-Kunsill tal-Unjoni Ewropea u l-Kummissjoni pproklamaw il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali². Il-Prinċipju 19 jiddikjara li għandu jiġi pprovdut l-aċċess għall-akkomodazzjoni soċjali jew l-assistenza għall-akkomodazzjoni ta' kwalità tajba u l-protezzjoni kontra l-iżgumbrament sfurzat għal daww fil-bżonn. Dan jiddikjara wkoll li għandhom jiġu pprovduti kenn u servizzi adegwati għall-persuni bla dar biex tiġi promossa l-inklużjoni soċjali tagħhom.
- (5) F'konformità mal-Istrateġija tal-UE dwar id-Drittijiet tat-Tfal, ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill (UE) 2021/1004 li tistabbilixxi Garanzija Ewropea għat-Tfal³ tistieden lill-Istati Membri jiżguraw, fost affarijiet oħra, aċċess effettiv għat-tfal li jeħtieġu akkomodazzjoni adegwata, b'attenzjoni speċifika għall-prevenzjoni u l-indirizzar tal-għajxien bla dar fost it-tfal u l-familji. Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tat-30 ta' Jannar 2023 dwar introjtu minimu adegwat li jiżgura l-inklużjoni attiva⁴ tirrakkomanda li jiġu kkombinati appoġġ adegwat għall-introjtu, swieq tax-xogħol inklużivi, u aċċess għal servizzi abilitanti u essenzjali, inkluż l-akkomodazzjoni. Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tas-27 ta' Novembru 2023 dwar l-iżvilupp ta' kundizzjonijiet qafas tal-ekonomija soċjali⁵ tistieden lill-Istati Membri jirrikonoxxu u jappoġġaw ir-rwol tal-ekonomija soċjali fl-għoti ta' servizzi soċjali u ta' kura u akkomodazzjoni aċċessibbli u ta' kwalità għolja, filwaqt li jqisu wkoll il-gruppi żvantaġġati, f'kooperazzjoni mill-qrib mas-servizzi soċjali disponibbli għall-pubbliku.

¹ <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatynum=163>.

² Proklamazzjoni Interistituzzjonali dwar il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali.

³ Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tal-14 ta' Ġunju 2021 li tistabbilixxi Garanzija Ewropea għat-Tfal (ĠU L 223, 22.6.2021, p. 14).

⁴ Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tat-30 ta' Jannar 2023 dwar introjtu minimu adegwat li jiżgura inklużjoni attiva (ĠU C 41, 3.2.2023, p. 1).

⁵ Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tas-27 ta' Novembru 2023 dwar l-iżvilupp ta' kundizzjonijiet ta' qafas tal-ekonomija soċjali (ĠU C, C/2023/1344, 29.11.2023).

- (6) L-Istrateġija dwar l-Ugwaljanza bejn il-Ġeneri 2026-2030⁶ tenfasizza li n-nisa huma partikolarment affettwati minn sitwazzjonijiet ta' akkomodazzjoni prekarja peress li huma rrappreżentati żżejjed fost il-ġenituri waħedhom, l-anzjani u l-vittmi ta' vjolenza abbażi tal-ġeneru. Id-Direttiva (UE) 2024/1385 dwar il-ġlieda kontra l-vjolenza kontra n-nisa u l-vjolenza domestika⁷ tistieden lill-Istati Membri jiżguraw, fost affarijiet oħra, li s-servizzi ta' appoġġ jipprovdu lill-vittmi b'informazzjoni u appoġġ dwar l-aċċess għall-akkomodazzjoni.
- (7) Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tat-12 ta' Marzu 2021 dwar l-ugwaljanza, l-inklużjoni u l-partecipazzjoni tar-Rom⁸ tistieden lill-Istati Membri biex jiżguraw it-trattament ugwali tal-persuni Rom fl-aċċess għal, fost affarijiet oħra, akkomodazzjoni mhux segregata adegwata u servizzi essenzjali⁹. L-Istrateġija għall-Ugwaljanza tal-LGBTIQ+ 2026-2030¹⁰ tenfasizza li d-diskriminazzjoni u nuqqas ta' aċċettazzjoni soċjali jikkontribwixxu għal-livelli għoljin ta' faqar u tal-ġhajxien bla dar fost il-persuni LGBTIQ+. Fil-Komunikazzjoni "It-tishih tal-istrateġija għad-drittijiet tal-persuni b'diżabilità sal-2030", il-Kummissjoni titlob li jiġi żgurat l-aċċess għall-akkomodazzjoni affordabbli u aċċessibbli għall-persuni b'diżabilità, f'konformità mal-Konvenzjoni tan-NU dwar id-Drittijiet ta' Persuni b'Diżabilità.

⁶ Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni COM/2026/113 final:Strateġija dwar l-Ugwaljanza bejn il-Ġeneri 2026-2030.

⁷ Id-Direttiva (UE) 2024/1385 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-14 ta' Mejju 2024 dwar il-ġlieda kontra l-vjolenza kontra n-nisa u l-vjolenza domestika (ĠU L, 2024/1385, 24.5.2024).

⁸ Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tat-12 ta' Marzu 2021 dwar l-ugwaljanza, l-inklużjoni u l-partecipazzjoni tar-Rom (ĠU C 93, 19.3.2021, p. 1).

⁹ Ikkomplementata mill-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill:Unjoni tal-Ugwaljanza:Qafas Strateġiku tal-UE għar-Rom għall-ugwaljanza, għall-inklużjoni u għall-partecipazzjoni COM/2020/620 final.

¹⁰ Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni, *Unjoni tal-Ugwaljanza: Strateġija dwar l-Ugwaljanza tal-LGBTIQ+ 2026-2030*, COM(2025) 725 final,

- (8) Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tat-8 ta' Diċembru 2022 dwar l-aċċess għall-kura fit-tul affordabbli u ta' kwalità għolja¹¹ tirrakkomanda li l-Istati Membri jiżviluppaw u/jew itejbu s-servizzi formali tal-kura fit-tul, speċjalment kura fid-dar u bbażata fil-komunità. L-akkomodazzjoni li hija adattata għall-htigijiet tal-individwu għal kura li qed tevolvi hija prerekwizit fundamentali għat-tixjiħ fid-dar, li tippermetti l-għoti ta' kura fid-dar u tghin biex jiġi evitat rikors bla bżonn għall-kura residenzjali.
- (9) Id-Direttiva (UE) 2024/1346 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li tistabbilixxi l-istandards dwar l-akkoljenza ta' applikanti għall-protezzjoni internazzjonali¹² tistipula li l-applikanti għall-protezzjoni internazzjonali huma intitolati għal kundizzjonijiet ta' akkoljenza materjali li jinkludu akkomodazzjoni, ikel, ħwejjeġ, prodotti tal-iġjene personali u allowance għall-ispejjeż ta' kuljum, bi standards armonizzati madwar l-UE.
- (10) Id-Direttiva 2014/92/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-komparabbiltà tat-tariffi relatati mal-kontijiet tal-ħlas, il-bdil tal-kontijiet tal-ħlas u l-aċċess għal kontijiet tal-ħlas b'karatteristiċi bażiċi¹³ ("Id-Direttiva dwar il-Kontijiet tal-Ħlas") tiddikjara fl-Artikolu 16(2) li l-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-konsumaturi legali fl-Unjoni, inkluż il-konsumaturi bla indirizz fiss, ikollhom id-dritt li jifih u jużaw kont tal-ħlas b'karatteristiċi bażiċi ma' istituzzjonijiet tal-kreditu li jinsabu fit-territorju tagħhom. Tali dritt għandu japplika irrispettivament mill-post tar-residenza tal-konsumatur.

¹¹ Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tat-8 ta' Diċembru 2022 dwar l-aċċess għall-kura fit-tul affordabbli u ta' kwalità għolja (ĠU C 476, 15.12.2022, p. 1).

¹² Id-Direttiva (UE) 2024/1346 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-14 ta' Mejju 2024 li tistabbilixxi l-istandards dwar l-akkoljenza ta' applikanti għall-protezzjoni internazzjonali (ĠU L 2024/1346, 22.5.2024)

¹³ Id-Direttiva 2014/92/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat- 23 ta' Lulju 2014 dwar il-komparabbiltà tat-tariffi relatati mal-kontijiet tal-ħlas, il-bdil tal-kontijiet tal-ħlas u l-aċċess għal kontijiet tal-ħlas b'karatteristiċi bażiċi (ĠU L 257, 28.8.2014, p. 214).

- (11) Id-Dikjarazzjoni ta' Liżbona dwar il-Pjattaforma Ewropea għall-Ġlieda Kontra l-Kundizzjoni ta' Persuni Mingħajr Dar¹⁴ giet iffirmata fil-21 ta' Ġunju 2021 mill-istituzzjonijiet tal-UE, mill-Istati Membri, mis-sħab soċjali u mill-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili. Hija timpenja lill-firmatarji kollha tagħha biex iniedu Pjattaforma Ewropea għall-Ġlieda kontra l-Kundizzjoni ta' Persuni Mingħajr Dar biex jippromwovu t-tfassil u l-implimentazzjoni ta' approċċi ċċentrati fuq il-persuna, immexxija mill-akkomodazzjoni u integrati u biex jaħdmu lejn it-tmiem tal-ghixien bla dar fl-Unjoni Ewropea sal-2030, sabiex:
- (i) hadd ma jorqod f'kundizzjonijiet ħżiena minhabba nuqqas ta' akkomodazzjoni ta' emergenza aċċessibbli, sikura u xierqa;
 - (ii) hadd ma jgħix f'akkomodazzjoni ta' emergenza jew tranżizzjonali għal żmien itwal milli jkun meħtieġ biex imur jgħix b'suċċess f'akkomodazzjoni permanenti;
 - (iii) hadd ma jiġi rilaxxat minn istituzzjoni (eż. ħabs, sptar, faċilità ta' kura) mingħajr offerta ta' akkomodazzjoni xierqa;
 - (iv) l-iżgumbramenti għandhom jiġu evitati kull meta jkun possibbli u hadd ma għandu jiġi żgumbrat mingħajr assistenza biex isib soluzzjoni ta' akkomodazzjoni xierqa, meta meħtieġ;
 - (v) hadd ma jiġi diskriminat minhabba l-istatus tiegħu tal-ghajxien bla dar.
- (12) Il-Pjattaforma Ewropea dwar il-Ġlieda Kontra l-Kundizzjoni ta' Persuni Mingħajr Dar hija l-qafas ta' kooperazzjoni stabbilita fil-livell tal-UE dwar l-ghajxien bla dar. Din tipprovdi forum kollaborattiv għall-bini tal-gharfien, l-apprendiment reċiproku u l-kooperazzjoni fost l-Istati Membri u l-partijiet ikkonċernati, u tikkontribwixxi għat-tfassil tal-politika bbażat fuq l-evidenza u l-kapaċità ta' implimentazzjoni aktar b'saħħitha, inkluż fir-rigward tal-prevenzjoni u l-indirizzar tal-eskluzjoni mill-akkomodazzjoni.

¹⁴ Id-Dikjarazzjoni ta' Liżbona dwar il-Pjattaforma Ewropea għall-Ġlieda Kontra l-Kundizzjoni ta' Persuni Mingħajr Dar (21 ta' Ġunju 2021, Liżbona, il-Portugall).

- (13) Id-"Dikjarazzjoni ta' La Hulpe"¹⁵, iffirmata fis-16 ta' April 2024 fil-Konferenza ta' Livell Għoli dwar il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, tirrikonoxxi li l-għajxien bla dar għadu problema f'hafna Stati Membri u tappella għal azzjoni kontinwa dwar akkomodazzjoni soċjali aċċessibbli, effiċjenti, ekoloġika u affordabbli biex jiġu ssodisfati l-htigijiet ta' akkomodazzjoni ta' kulhadd, jiġi eradikat l-għajxien bla dar u jiġi promoss approċċ ta' "L-Akkomodazzjoni l-Ewwel". Id-Dikjarazzjoni tirrikonoxxi wkoll l-importanza tal-Pjattaforma Ewropea dwar il-Għieda kontra l-Kundizzjoni tal-Persuni Mingħajr Dar.
- (14) Fir-Riżoluzzjoni tiegħu adottata fl-24 ta' Novembru 2020¹⁶, il-Parlament Ewropew enfazizza li l-akkomodazzjoni hija dritt fundamentali tal-bniedem u appella għal azzjoni aktar b'saħħitha mill-Kummissjoni u mill-Istati Membri biex jintemm l-għajxien bla dar fl-UE sal-2030. Fir-Riżoluzzjoni tiegħu adottata fl-10 ta' Marzu 2026¹⁷, il-Parlament Ewropew saħaq fuq il-htieġa għal approċċ u soluzzjonijiet Ewropej biex tiġi żgurata d-disponibbiltà ta' akkomodazzjoni decenti u affordabbli u appella lill-Istati Membri biex jiżviluppaw u jimplimentaw strateġiji xprunati mill-akkomodazzjoni biex jitnaqqas l-għajxien bla dar. Ir-Riżoluzzjoni tistieden ukoll lill-Kummissjoni tipprovdi appoġġ politiku biex jiġi indirizzat l-għajxien bla dar u biex jiġi mmonitorjat il-progress f'dan ir-rigward.

¹⁵ Id-Dikjarazzjoni ta' La Hulpe dwar il-Futur tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali (16 ta' April 2024, La Hulpe, il-Belġju).

¹⁶ Ir-Riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew tal-24 ta' Novembru 2020 dwar l-indirizzar tar-rati ta' persuni mingħajr dar fl-Unjoni Ewropea (2020/2802(RSP)).

¹⁷ Ir-Riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew tal-10 ta' Marzu 2026 dwar il-kriżi tal-akkomodazzjoni fl-Unjoni Ewropea bl-għan li jiġu proposti soluzzjonijiet għal akkomodazzjoni decenti, sostenibbli u affordabbli (2025/2070(INI))

- (15) Ir-Regolament ta' Implimentazzjoni tal-Kummissjoni (UE) 2017/543 tat-22 ta' Marzu 2017¹⁸ li jistabbilixxi r-regoli għall-applikazzjoni tar-Regolament (KE) Nru 763/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar iċ-ċensimenti tal-popolazzjoni u tad-djar fir-rigward tal-ispeċifikazzjonijiet tekniċi tas-suġġetti u tal-kategorizzazzjonijiet tagħhom, jistabbilixxi d-definizzjonijiet statistiċi fir-rigward tal-ġhajxien bla dar u huwa applikabbli sa tmien l-2027. Mill-2028 'il quddiem, ir-Regolament (UE) 2025/2458 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-26 ta' Novembru 2025¹⁹ dwar l-istatistika Ewropea dwar il-popolazzjoni u l-akkomodazzjoni jipprovdi l-qafas legali l-ġdid għal dawn id-definizzjonijiet u jipprevedi, fost l-oħrajn, studji pilota u ta' fattibbiltà.
- (16) Fl-Opinjoni tiegħu dwar l-eradikazzjoni tal-kundizzjoni ta' persuni mingħajr dar fl-Unjoni Ewropea²⁰, adottata fit-2 ta' Diċembru 2021, il-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni kien sodisfatt bit-tnedija tal-Pjattaforma u saħaq fuq l-erba' fergħat ta' azzjoni importanti għaliha, jiġifieri l-apprendiment reċiproku, il-promozzjoni tal-aċċess għall-finanzjament, il-ġbir tad-data u l-monitoraġġ tal-politika, kif ukoll l-identifikazzjoni u l-ġhajnuna biex jiżdiedu l-innovazzjonijiet promettenti.
- (17) Fl-Opinjoni tiegħu għal qafas tal-UE għall-istrateġiji nazzjonali għall-persuni bla dar ibbażati fuq il-prinċipju ta' "L-Akkomodazzjoni l-Ewwel"²¹, adottata fit-13 ta' Diċembru 2023, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew talab għall-iżvilupp ta' strateġija tal-UE għall-ġhajxien bla dar, li tagħmilha possibbli li jiġu inkluzi l-politiki nazzjonali għall-ġlieda kontra l-ġhajxien bla dar fis-Semestru Ewropew. Huwa ssuġġerixxa wkoll li din l-istrateġija għandha tiġi sostnuta minn Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-ġhajxien bla dar.

¹⁸ Ir-Regolament ta' Implimentazzjoni tal-Kummissjoni (UE) 2017/543 tat-22 ta' Marzu 2017 li jistabbilixxi r-regoli għall-applikazzjoni tar-Regolament (KE) Nru 763/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar iċ-ċensimenti tal-popolazzjoni u tad-djar fir-rigward tal-ispeċifikazzjonijiet tekniċi tas-suġġetti u tal-kategorizzazzjonijiet tagħhom (ĠU L 78, 23.3.2017, p. 13)

¹⁹ Ir-Regolament (UE) 2025/2458 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-26 ta' Novembru 2025 dwar l-istatistika Ewropea dwar il-popolazzjoni u l-akkomodazzjoni, li jemenda r-Regolament (KE) Nru 862/2007 u li jhassar ir-Regolamenti (KE) Nru 763/2008 u (UE) Nru 1260/2013 (OJ L, 2025/2458, 12.12.2025)

²⁰ L-opinjoni tal-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni - L-eradikazzjoni tal-kundizzjoni ta' persuni mingħajr dar fl-Unjoni Ewropea: il-perspettiva lokali u reġjonali (ĠU C 97, 28.2.2022, p. 26).

²¹ L-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "Lejn qafas tal-UE għal strateġiji nazzjonali għall-persuni mingħajr dar ibbażati fuq il-prinċipju ta' "L-Akkomodazzjoni l-Ewwel"

- (18) Ir-Rapport Kongunt dwar l-Impjiegi tal-2026²² jinnota li l-Istati Membri għandhom, fejn xieraq, jieħdu azzjoni biex jappoġġaw l-aċċess għal akkomodazzjoni affordabbli, akkomodazzjoni soċjali jew assistenza għall-akkomodazzjoni adegwata, jipprevjenu u jindirizzaw l-għajxien bla dar bħala l-aktar forma estrema ta' faqar, jindirizzaw l-esklużjoni soċjali permezz ta' approċċi strateġiċi integrati, iċċentrati fuq il-persuna u xprunati mill-akkomodazzjoni u jippromwovu r-rinnovazzjoni ta' akkomodazzjoni residenzjali u soċjali.
- (19) Il-Pjan Ewropew għal Akkomodazzjoni Affordabbli²³ adottat mill-Kummissjoni fis-16 ta' Diċembru 2025, jirrikonoxxi li xi gruppi soċjali huma affettwati b'mod sproporzjonat miż-zieda fil-kostijiet tal-akkomodazzjoni u mill-aċċess limitat għal djar soċjali u affordabbli, u li l-għajxien bla dar huwa sfida persistenti u kumplessa li għandha tiġi indirizzata permezz ta' soluzzjonijiet xprunati mill-akkomodazzjoni, bhall-aproċċ "L-Akkomodazzjoni l-Ewwel", akkumpanjati minn approċċi integrati biex jiġu miġġielda l-faqar u l-esklużjoni.
- (20) L-ewwel Strateġija tal-UE Kontra l-Faqar li qatt ġiet adottata mill-Kummissjoni fis-6 ta' Mejju 2026, tidentifika l-prezzijiet tal-akkomodazzjoni bħala sfida partikolari għal dawk li qed jesperjenzaw il-faqar jew li jinsabu f'riskju ta' faqar u tinnota li l-aċċess għal akkomodazzjoni affordabbli, sostenibbli u ta' kwalità huwa prerekwizit vitali għall-integrazzjoni fis-soċjetà u fis-suq tax-xogħol.
- (21) L-ewwel u l-ħdax-il Għan ta' Żvilupp Sostenibbli tan-NU tal-2030 jappellaw biex jintemm il-faqar estrem, inkluż l-għajxien bla dar, kullimkien, u jiġi żgurat aċċess għal kulhadd għal akkomodazzjoni adegwata, sikura u affordabbli.
- (22) L-għajxien bla dar jibqa' l-aktar manifestazzjoni estrema u viżibbli tal-faqar u tal-esklużjoni soċjali fl-Unjoni Ewropea. Hija taffettwa lill-individwi u lill-familji fl-Istati Membri kollha, u ddgħajjef il-prinċipji tad-dinjità, tal-ugwaljanza u tal-gustizzja soċjali li fuqhom hija bbażata l-Unjoni. Minkejja l-isforzi li saru sal-lum, l-għajxien bla dar qed jiżdied f'diversi Stati Membri u huwa stmat li jaffettwa lil aktar minn miljun persuna²⁴.

²² Il-Kummissjoni Ewropea: Id-Direttorat Ġenerali għall-Impjiegi, l-Affarijiet Soċjali u l-Inklużjoni, Joint employment report 2026 – Kif adottat mill-Kunsill EPSCO fid-9 ta' Marzu 2026, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2026.

²³ Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni COM/2025/1025 final: Il-Pjan Ewropew għal Akkomodazzjoni Affordabbli

²⁴ OECD Affordable Housing Database | OECD

- (23) L-eskluzjoni mill-akkomodazzjoni tirreferi għall-inkapaċità ta' individwu jew ta' unità domestika li taċċessa jew li żżomm akkomodazzjoni deċenti u stabbli li tissodisfa l-istandards bażiċi tas-sikurezza, tas-sigurtà legali, tal-aċċessibbiltà u tal-affordabbiltà. L-għajxien bla dar huwa l-aktar forma vizibbli u estrema tagħha u jinkludi lin-nies li jorqdu f'kundizzjonijiet ħżiena u f'akkomodazzjoni ta' emerġenza u temporanja għall-persuni bla dar. Madankollu, l-eskluzjoni mill-akkomodazzjoni hija usa' u tinkludi lil dawk li għandhom saqaf fuq rashom, iżda li qed jgħixu f'kundizzjonijiet li ma humiex adegwati jew siguri. Akkomodazzjoni mhux sigura sseħħ meta l-individwi jiltaqgħu ma' theddid ta' żgumbrament, abbuż domestiku, jew ikollhom ftehimiet ta' kiri instabbli. Akkomodazzjoni inadegwata sseħħ meta l-individwi jokkupaw abitazzjonijiet ta' kwalità baxxa li ma jkollhomx faċilitajiet bażiċi (bħal toilets li jifflaxxjaw jew faċilitajiet tal-ħasil fuq ġewwa). Dawn l-abitazzjonijiet jistgħu jkunu f'kundizzjonijiet ħżiena ħafna, f'sitwazzjoni ta' ffullar żejjed jew mhux adattati għall-persuni bi bżonnijiet addizzjonali (bħall-anzjani, il-persuni b'diżabilità u persuni bi bżonnijiet ta' kura fit-tul).
- (24) L-akkomodazzjoni hija fattur soċjali determinanti ewlieni tas-saħħa, l-inklużjoni soċjali u soċjetà koeżiva, u nuqqas ta' akkomodazzjoni, akkomodazzjoni ta' kwalità baxxa jew għajxien f'ambjenti residenzjali segregati jistgħu jkunu ta' detriment għall-kwalità tal-ħajja, inkluż is-saħħa mentali u fiżika, il-benesseri, l-impjiegi u l-opportunitajiet edukattivi tal-individwi u l-komunitajiet.
- (25) L-eskluzjoni mill-akkomodazzjoni u l-għajxien bla dar huma xprunati minn interazzjoni kumplessa ta' fatturi strutturali, istituzzjonali u personali. Dawn jinkludu l-faqar, il-qgħad, in-nuqqas ta' akkomodazzjoni soċjali u affordabbli jew l-assistenza għall-akkomodazzjoni ta' kwalità tajba, id-diskriminazzjoni, is-saħħa mentali u fiżika ħażina, l-abbuż mis-sustanzi u l-vjolenza domestika.
- (26) Fl-Unjoni, fl-2024, kważi 6 % tal-persuni ta' 16-il sena jew aktar li kienu qed ifittxu akkomodazzjoni fl-aħħar 5 snin irrappurtaw li kienu hassewhom diskriminati mill-inqas darba. Is-sehem ta' dawk li hassewhom diskriminati kien darbtejn oghla għall-persuni li qegħdin fil-periklu tal-faqar jew ta' esklużjoni soċjali (10 %) meta mqabbel ma' dawk li ma kinux qegħdin fil-periklu ta' dan (5 %). Madwar 17 % tal-popolazzjoni tal-Unjoni fl-2024 kienu qed jgħixu f'dar iffullata żzejjed.

- (27) In-nuqqas ta' akkomodazzjoni soċjali u affordabbli huwa ostaklu kbir fil-ġlieda kontra l-eskluzjoni mill-akkomodazzjoni u l-għajxien bla dar. Bejn l-2013 u l-2024, il-prezzijiet tad-djar f'termini nominali żdiedu b'aktar minn 60 % fl-Unjoni, fejn żdiedu b'rata aktar mgħaġġla mill-introjt tal-unitajiet domestiċi, b'għadd ta' Stati Membri jesperjenzaw żidiet medji ta aktar minn 220 % fil-prezzijiet nominali. Fl-istess ħin, il-kirjiet medji żdiedu b'madwar 20 %, filwaqt li, b'mod ġenerali, il-kuntratti godda tal-kiri huma ferm aktar għaljin minn dawk aktar antiki, speċjalment f'żoni urbani u turistiċi. Il-kostijiet tal-akkomodazzjoni, inklużi l-ilma, l-elettriku, it-tishin u t-tkessiĥ, il-gass u fjuwils oħra, żdiedu fi 17-il Stat Membru, meta mqabbla mal-medja tal-Unjoni, b'żieda ta aktar minn 80 % 'il fuq mill-medja tal-UE f'xi Stati Membri, u naqsu f'10 Stati Membri oħra.
- (28) Il-provvista tal-akkomodazzjoni ffaċċjat sfidi biex iżżomm il-pass maż-żieda fid-domanda minhabba, fost l-oħrajn, kostijiet għoljin tal-kostruzzjoni, deficits fl-innovazzjoni, nuqqas ta' haddiema tas-sengħa, migrazzjoni u burokrazija eċċessiva. B'mod partikolari, il-prezzijiet tal-kostruzzjoni fl-Unjoni żdiedu b'56 % bejn l-2010 u l-2024, b'xi Stati Membri jaraw żidiet ta' aktar minn 170 %. Il-permessi tal-bini residenzjali (l-għadd tal-abitazzjonijiet) naqsu bi 22 % bejn l-2021 u l-2024 u l-istokk tal-akkomodazzjoni eżistenti ma ntużax sal-potenzjal sħiħ tiegħu, u madwar 20 % tal-abitazzjonijiet fl-UE baqgħu vakanti jew mhux okkupati biżżejjed (inkluż ir-residenzi stagunali jew sekondarji u unitajiet ta' abitazzjoni mixtrija bħala investimenti u mhux użati bħala residenzi primarji).

- (29) F'dan il-kuntest, iż-żieda fil-provvista tal-akkomodazzjoni soċjali u affordabbli hija element kruċjali biex tiġi indirizzata l-esklużjoni mill-akkomodazzjoni. B'mod partikolari, huma meħtieġa aktar investimenti godda biex jappoġġaw il-kostruzzjoni ta' abitazzjonijiet godda, ir-rinnovazzjoni u, meta jkun possibbli, l-użu aktar effiċjenti tal-abitazzjonijiet eżistenti li ma humiex okkupati u mhummiex okkupati biżżejjed, inkluż permezz ta' inċentivazzjoni tal-proprjetajiet privati għall-kiri, adattament tal-istokk tal-bini eżistenti, pereżempju, tal-bini tal-uffiċini, għal skop differenti. Ir-reviżjoni tar-regoli dwar l-għajnuna mill-Istat dwar is-Servizzi ta' Interess Ekonomiku Ġenerali bħala parti mill-Pjan Ewropew għall-Akkomodazzjoni Affordabbli u r-Regolament ta' Nofs it-Terminu għar-rieżami tal-fondi tal-politika ta' Koeżjoni tal-UE²⁵ jikkontribwixxu għall-iżvilupp ta' qafas abilitanti għall-investimenti fl-akkomodazzjoni soċjali u affordabbli (sa Marzu 2026 ġew riallokati mill-inqas EUR 3,3 biljun mill-Istati Membri u mir-regġuni għall-akkomodazzjoni affordabbli u sostenibbli fl-ambitu tar-rieżami ta' nofs it-terminu). Il-flessibbiltajiet regolatorji ta' nofs it-terminu u l-possibbiltà għal rata ogħla ta' kofinanzjament tal-Unjoni għall-investimenti fl-akkomodazzjoni jibqgħu disponibbli biex jappoġġaw riprogrammazzjoni ulterjuri sal-2029-2030.
- (30) F'konformità mal-prinċipji tal-Bauhaus Ewropea l-Ġdida, l-aċċess għal akkomodazzjoni adegwata, sostenibbli, affordabbli u ta' kwalità għandu jitqies bħala parti minn ekosistema soċjali u territorjali usa' li tappoġġa l-inklużjoni, il-ħajja komunitarja, il-mobbiltà tal-ħaddiema, l-aċċess għall-edukazzjoni u t-taħriġ, is-saħħa, il-kura fit-tul, l-għajxien indipendenti u l-koeżjoni soċjali. Il-politiki tal-akkomodazzjoni huma aktar effettivi u joħolqu valur soċjali miżjud meta jiġu kkombinati ma' miżuri bbażati fuq il-post, infrastruttura u servizzi komunitarji u mfassla biex jippromwovu viċinati inklużivi u sostenibbli li jissodisfaw il-ħtiġijiet tal-abitanti.

²⁵ Ir-Regolament (UE) 2025/1914 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-18 ta' Settembru 2025 li jemenda r-Regolamenti (UE) 2021/1058 u (UE) 2021/1056 fir-rigward ta' miżuri speċifiċi sabiex jiġu indirizzati sfidi strateġiċi fil-kuntest tar-rieżami ta' nofs it-terminu (ĠU L, 2025/1914, 19.9.2025),

- (31) Sabiex jespandu l-provvista u l-affordabbiltà, l-Istati Membri, skont iċ-ċirkostanzi nazzjonali, jistgħu jieħdu vantaġġ minn mudelli differenti ta' akkomodazzjoni, inkluż akkomodazzjoni soċjali u pubblika, akkomodazzjoni bla qligħ u akkomodazzjoni bi qligħ limitat, kooperattivi tal-akkomodazzjoni, aġenziji tal-kiri soċjali u mudelli oħra ta' interess pubbliku jew mingħajr skop ta' qligħ. Dawn il-mudelli, ħafna drabi pprovduti minn organizzazzjonijiet tal-ekonomija soċjali, jistgħu jikkontribwixxu għal affordabbiltà fit-tul, inaqqsu l-esponiment għall-ispekulazzjoni dannuża u jgħinu biex isir użu aħjar mill-abitazzjonijiet, l-art u r-riżorsi ta' investiment eżistenti. Kuncetti innovattivi ta' koabitazzjoni, inkluż l-għajxien intergenerazzjonali, il-koakkomodazzjoni u l-arrangamenti ta' spazju kondiviż, jistgħu jgħinu wkoll biex jindirizzaw sfidi marbuta mal-iżolament soċjali, is-sottookkupazzjoni tal-bini u n-nuqqas ta' akkomodazzjoni lokali. L-apprendiment reċiproku jista' jgħin biex jiġu identifikati l-mudelli ta' suċċess diġà implimentati fi Stati Membri oħra.
- (32) Is-sistemi tal-akkomodazzjoni jistgħu jvarjaw bejn l-Istati Membri. L-akkomodazzjoni soċjali għandha mertu qawwija bħala strument f'ħafna Stati Membri, filwaqt li fi Stati Membri oħra, jintużaw sistemi alternattivi. Barra minn hekk, kuncetti bħall-akkomodazzjoni soċjali u l-akkomodazzjoni affordabbli jinftiehem b'modi differenti madwar l-Istati Membri, u jirriflettu ċ-ċirkostanzi nazzjonali u l-oqfsa istituzzjonali.
- (33) Iż-żieda fil-provvista tal-akkomodazzjoni soċjali u affordabbli teħtieġ oqfsa ta' governanza u investiment stabbli, inkluż sħubijiet pubbliċi-privati, sħubijiet ta' interess pubbliku, u sħubijiet pubbliċi-privati godda u estiżi (iffukati fuq l-integrazzjoni ta' residenti potenzjali). Il-kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet pubbliċi, l-organizzazzjonijiet tal-ekonomija soċjali, il-fornituri tal-akkomodazzjoni soċjali u affordabbli, l-iżviluppaturi tal-akkomodazzjoni privata, l-istituzzjonijiet edukattivi, l-impjegaturi, l-istituzzjonijiet finanzjarji u partijiet ikkonċernati oħra hija importanti. Il-finanzjament imħallat, il-kera bbażata fuq il-kostijiet, il-fondi rotanti, il-garanziji pubbliċi, il-lokazzjonijiet fit-tul fuq art pubblika u l-mekkaniżmi ta' finanzjament oħra ta' interess pubbliku jistgħu jgħinu biex jimmobilizzaw il-kapital tal-pazjenti u jiffaċilitaw l-affordabbiltà fit-tul. Barra minn hekk, l-Istati Membri jistgħu jippromwovu u jappoġġaw ukoll proġetti ta' akkomodazzjoni innovattivi u inklużivi minn isfel għal fuq, fejn ir-residenti futuri jippjanaw u jiffinanzjaw il-proġett ta' akkomodazzjoni tagħhom b'mod kollettiv.

- (34) L-esklużjoni mill-akkomodazzjoni u l-ġhajxien bla dar jistgħu jaffettwaw b'mod sproporzjonat lil ċerti popolazzjonijiet, bl-iskala u l-kompożizzjoni ta' daww affettwati jvarjaw b'mod sinifikanti skont iċ-ċirkostanzi nazzjonali, reġjonali u lokali. Ċerti persuni u gruppi jistgħu jiffaċċaw żvantaġġi partikolari u li jikkoincidu fl-aċċess għall-akkomodazzjoni u riskju oġġla ta' esklużjoni mill-akkomodazzjoni jew l-ġhajxien bla dar. Dawn jinkludu ż-żgħażaġħ (bħal studenti li ma jaffordjawx jew ma jistgħux jaċċessaw akkomodazzjoni għall-istudenti, jew daww li jitolqu minn kura istituzzjonali jew alternattiva), il-persuni qieġħda, il-faqar fost min għandu xogħol, il-familji vulnerabbli (inklużi l-ġenituri waħedhom u familji akbar bit-tfal), il-vittmi u s-superstiti tal-vjolenza bbażata fuq il-ġeneru, l-anzjani f'sitwazzjonijiet ta' akkomodazzjoni il-persuni b'diżabbiltà jew bi ħtiġijiet ta' kura fit-tul, l-anzjani f'sitwazzjonijiet prekarji ta' akkomodazzjoni, il-persuni b'diżabbiltà u persuni bi ħtiġijiet ta' kura fit-tul, ir-Rom, il-persuni li ġejjin minn kuntest ta' migrazzjoni, il-persuni li jappartjenu għall-minoranzi razzjali jew etniċi u l-persuni LGBTIQ+.
- (35) Il-prevenzjoni tal-esklużjoni mill-akkomodazzjoni u tal-ġhajxien bla dar, flimkien mal-aċċess għal akkomodazzjoni adegwata u sigura u għal servizzi ta' appoġġ komprensivi u ċċentrati fuq il-persuna, bħal servizzi soċjali integrati, huma fost l-aktar għodod effettivi biex jintemm l-ġhajxien bla dar. L-Istati Membri għandhom jiġu mistiedna jsaħħu l-politiki effettivi ta' prevenzjoni li jinkludu miżuri ta' prevenzjoni universali, interventi upstream immirati lejn popolazzjonijiet b'riskju għoli, prevenzjoni tal-kriżijiet għal persuni u familji li qeġħdin fil-periklu b'mod imminenti li jisfaw bla dar u interventi fi stadju ta' emerġenza biex jiġi żgurat aċċess f'waqtu għal akkomodazzjoni temporanja.
- (36) Għodod ta' intervent bikri bħal medjazzjoni dwar l-arretrati tal-kera u tal-ipoteki, konsulenza dwar id-dejn, assistenza legali fir-rigward tad-drittijiet tal-kerreġja u ta' sidien il-kera, sistemi ta' twissija bikrija, u appoġġ finanzjarju għal żmien qasir ma humiex disponibbli b'mod konsistenti fl-Istati Membri, u t-tiżiħ ta' dawn il-mekkaniżmi huwa essenzjali biex tiġi evitata l-esklużjoni mill-akkomodazzjoni b'mod effettiv.
- (37) Il-prevenzjoni ta' żgumbramenti furzati²⁶ u l-appoġġ matul ir-rilokazzjonijiet jeħtieġu qafas legali ġust għas-sigurtà ta' min jikri l-istabbiltà tal-akkomodazzjoni, u d-drittijiet tas-sidien tad-djar. Il-kooperazzjoni mal-awtoritajiet lokali, is-servizzi soċjali u l-għażliet ta' medjazzjoni, inkluż l-aġenziji tal-kiri soċjali, jistgħu jnaqqsu r-riskju tal-ġhajxien bla dar u jiffaċilitaw it-tranżizzjonijiet.

²⁶ "żgumbrament sfurzat" kif definit mill-UNHCR Kumitat għad-Drittijiet Ekonomiċi, Soċjali u Kulturali, il-kumment ġenerali nru 7 (1997) dwar "The right to adequate housing: forced evictions" (20/05/97)

- (38) L-approċċi xprunati mill-akkomodazzjoni, inkluż il-mudell L-Akkomodazzjoni l-Ewwel, li jikkombinaw aċċess rapidu għall-akkomodazzjoni fit-tul u sigura b'servizzi ta' appoġġ personalizzati u integrati, inkluż appoġġi soċjali, tas-saħħa u tal-impjiegi mfassla għall-ħtiġijiet individwali, urew eżiti pożittivi sostenibbli fil-prevenzjoni u fit-tnaqqis tal-eskluzjoni mill-akkomodazzjoni u tal-għajxien bla dar u fil-promozzjoni tal-integrazzjoni soċjali u ekonomika.
- (39) Ir-rekwiżiti amministrattivi għall-aċċess għall-assistenza, inkluż l-obbligu li tingħata prova ta' residenza permanenti, jistgħu joħolqu ostakli għall-persuni li qed jesperjenzaw għixien bla dar jew esklużjoni mill-akkomodazzjoni. It-tneħħija jew l-adattament ta' tali rekwiżiti, fejn xieraq, jistgħu jtejbu l-adozzjoni tal-appoġġ disponibbli u jgħinu biex jiġu indirizzati l-kawżi ewlenin tal-eskluzjoni mill-akkomodazzjoni.
- (40) Iż-żieda fil-kostijiet tal-akkomodazzjoni u l-aċċess limitat għall-akkomodazzjoni soċjali u affordabbli jistgħu jxekklu l-mobbiltà tas-suq tax-xogħol, billi jista' jkun li l-individwi ma jkunux jistgħu jiċċaqilqu lejn żoni fejn hemm opportunitajiet ta' impjieg disponibbli. Dan jista' jaffettwa l-kompetittività u t-tkabbir ekonomiku. L-indirizzar tal-affordabbiltà u tad-disponibbiltà tal-akkomodazzjoni huwa parti kruċjali tal-appoġġ għall-partecipazzjoni fis-suq tax-xogħol u biex jiġi żgurat il-funzjonament effiċjenti tas-swieq tax-xogħol.
- (41) Id-differenzi fid-definizzjonijiet, fis-sistemi ta' monitoraġġ u fil-metodoloġiji tal-ġbir tad-data użati fl-Istati Membri jillimitaw id-disponibbiltà ta' data komparabbli dwar l-għajxien bla dar fil-livell tal-Unjoni.
- (42) Data u evidenza statistika affidabbli, rilevanti, u miġbura b'mod regolari dwar l-eskluzjoni mill-akkomodazzjoni u l-għajxien bla dar huma kruċjali għal tfassil tal-politika, monitoraġġ u evalwazzjoni effettivi, li jgħinu biex jiġi vvalutat il-progress mingħajr ma jiżdied il-piż amministrattiv.
- (43) L-indirizzar tal-eskluzjoni mill-akkomodazzjoni u tal-għajxien bla dar jeħtieġ koordinazzjoni transsettorjali u governanza f'diversi livelli li jinvolve lill-Unjoni Ewropea, il-livelli nazzjonali, reġjonali u lokali, flimkien mas-soċjetà ċivili, l-organizzazzjonijiet tal-ekonomija soċjali, il-fornituri tal-akkomodazzjoni, u l-persuni li esperjenzaw żmien ta' għajxien bla dar.

- (44) Is-shubijiet ma' organizzazzjonijiet li joffru appoġġ għall-persuni li qed jesperjenzaw għajxien bla dar u għall-persuni li qed jiffaċċjaw esklużjoni mill-akkomodazzjoni b'mod aktar wiesa' jistgħu jsaħħu l-isforzi pubbliċi biex joffru servizzi li jrawmu l-inklużjoni soċjali u joħolqu soluzzjonijiet ta' akkomodazzjoni stabbli għal gruppi fil-mira speċifiċi. Billi jipprovdu servizzi addizzjonali bħall-integrazzjoni fix-xogħol, l-organizzazzjonijiet tal-ekonomija soċjali jistgħu jgħinu biex tiġi żgurata tranżizzjoni għal ħajja stabbli.
- (45) Azzjoni effettiva għall-prevenzjoni u t-tnaqqis tal-esklużjoni mill-akkomodazzjoni teħtieġ finanzjament adegwat u stabbli, kif ukoll l-użu u l-koordinazzjoni effiċjenti tar-riżorsi finanzjarji disponibbli tal-Unjoni, nazzjonali, reġjonali u lokali, f'konformità mal-kompetenzi u l-oqfsa baġitarji tal-Istati Membri.
- (46) "ETHOS", it-Tipoloġija Ewropea tal-Għajxien Bla Dar u l-Esklużjoni mill-Akkomodazzjoni, għet żviluppata bħala qafas biex jittejjbu l-fehim u l-kejl tal-għajxien bla dar fl-Ewropa, u biex jiġi pprovdut "lingwaġġ" komuni għall-iskambji tranżnazzjonali dwar l-għajxien bla dar. L-ETHOS tikklassifika sitwazzjonijiet tal-għajxien li jammontaw għal tipi tal-għajxien bla dar u l-esklużjoni mill-akkomodazzjoni, jiġifieri:
- l-għajxien bla saqaf (bla kenn ta' kwalunkwe tip, li jorqdu f'kundizzjonijiet ħżiena),
 - nuqqas ta' domicilju stabbli (b'post fejn jorqdu iżda temporanju f'istituzzjonijiet jew f'postijiet ta' kenn),
 - il-persuni li jgħixu f'akkomodazzjoni mhux sigura (mhedda b'esklużjoni severa minħabba kirjiet mhux siguri, żgumbrament, vjolenza domestika, persuni li jgħixu temporanjament mal-familja/ħbieb),
 - il-persuni li jgħixu f'akkomodazzjoni inadegwata (fi strutturi temporanji jew mhux konvenzjonali, f'akkomodazzjoni mhux f'kundizzjoni tajba, f'iffullar estrem).

ADOTTA DIN IR-RAKKOMANDAZZJONI

SUĠĠETT

- (1) Mingħajr preġudizzju għall-kompetenzi nazzjonali tal-Istati Membri, din ir-Rakkomandazzjoni tipprovdi gwida dwar il-ġlieda kontra l-esklużjoni soċjali, u b'mod partikolari dwar:
 - (a) l-appoġġ lill-Istati Membri fil-prevenzjoni u l-indirizzar tal-esklużjoni mill-akkomodazzjoni, u b'mod partikolari l-għajxien bla dar;
 - (b) il-promozzjoni tat-tfassil, l-implimentazzjoni u t-titjib ta' oqfsa strateġiċi nazzjonali, reġjonali u lokali bbażati fuq politiki integrati, iċċentrati fuq il-persuna u xprunati mill-akkomodazzjoni.

DEFINIZZJONIJIET

- (2) Għall-fini ta' din ir-Rakkomandazzjoni, japplikaw id-definizzjonijiet li ġejjin:
 - (a) "esklużjoni mill-akkomodazzjoni" tfisser is-sitwazzjonijiet li fihom l-individwi jew l-unitajiet domestiċi ma jkollhomx aċċess għal akkomodazzjoni adegwata u/jew sigura. Din tinkludi b'mod partikolari l-persuni li jesperjenzaw l-għajxien bla dar (jiġifieri għajxien bla saqaf jew nuqqas ta' domicilju stabbli) u dawk li jgħixu involontarjament f'sitwazzjonijiet ta' akkomodazzjoni prekarja, bħal f'akkomodazzjoni mhux adegwata jew mhux sigura;
 - (b) "akkomodazzjoni ta' emerġenza" tfisser l-akkomodazzjoni, bħall-postijiet ta' kenn ta' matul il-lejl, li l-fini primarja tagħha hija li tindirizza l-htieġa urgenti għall-postijiet ta' kenn u l-aċċess għall-facilitajiet bażiċi;
 - (c) "akkomodazzjoni temporanja" tfisser l-akkomodazzjoni għal żmien limitat li tiġi pprovduta waqt li tkun qed tiġi mfittxa soluzzjoni ta' akkomodazzjoni fit-tul u sigura;
 - (d) "approċċi xprunati mill-akkomodazzjoni" tfisser il-mudelli ta' implimentazzjoni ta' politika u ta' servizzi li jagħtu prijetà lill-forniment ta' aċċess rapidu għal akkomodazzjoni adegwata, affordabbli, fit-tul u sigura, flimkien ma', fejn meħtieġ, servizzi ta' appoġġ integrati u iċċentrati fuq il-persuna għall-istabbiltà tal-akkomodazzjoni u l-inkluzjoni soċjali, bħal "L-Akkomodazzjoni l-Ewwel".

RAKKOMANDAZZJONIJIET TRAZVERSALI

(3) Huwa rrakkomandat li l-Istati Membri:

- (a) jadottaw, jirrevedu jew jibnu fuq oqfsa strateġiċi nazzjonali u reġjonali dwar il-ġlieda kontra l-esklużjoni mill-akkomodazzjoni u l-ġhajxien bla dar abbażi ta' politiki ċċentrati fuq il-persuna, xprunati mill-akkomodazzjoni u integrati f'konformità ma' din ir-Rakkomandazzjoni, bil-ħsieb li jissahħu l-isforzi biex jintemm l-ġhajxien bla dar fl-Unjoni Ewropea. Dan għandu jsir bl-involvement u bil-partecipazzjoni tal-awtoritajiet reġjonali u lokali, u partijiet rilevanti oħra, filwaqt li tiġi rispettata d-distribuzzjoni tal-kompetenzi fl-Istati Membri;
- (b) jiddefinixxu, fir-rigward tal-kuntesti nazzjonali, sitwazzjonijiet ta' akkomodazzjoni prekarja, b'mod partikolari billi jitqiesu r-riskji ta' faqar jew ta' esklużjoni soċjali;
- (c) jizviluppaw miżuri mfassla apposta biex jiġġieldu l-esklużjoni mill-akkomodazzjoni u l-ġhajxien bla dar u jadottaw approċċ iċċentrat fuq il-persuna u xprunat mill-akkomodazzjoni bbażat, fejn xieraq, fuq il-prinċipji ta' "L-Akkomodazzjoni l-Ewwel" u l-Bauhaus Ewropea l-Ġdida, inkluż disinn partecipattiv, ibbażat fuq il-post u inklużiv, bil-forniment ta' servizzi integrati bħall-assistenza soċjali, il-kura tas-saħħa, il-kura fit-tul u l-attivazzjoni tas-suq tax-xogħol, flimkien ma' assistenza għall-akkomodazzjoni;
- (d) jistabbilixxu oġġettivi rilevanti, marbuta biż-żmien, li jistgħu jintlaħqu u li jistgħu jitkejlu f'konformità mad-Dikjarazzjoni ta' Liżbona, inkluż dawn li ġejjin:
 - (i) kull persuna li tkun qed torqod f'kundizzjonijiet ħżiena (dawk fil-kategorija ta' "ġhajxien bla dar primarju"²⁷, li jkunu qed jorqdu fit-toroq mingħajr ma jfittxu kenn f'xi post ta' ġhajxien) tirċievi offerta ta' akkomodazzjoni ta' emergenza;

²⁷ Ir-Regolament ta' Implimentazzjoni tal-Kummissjoni (UE) 2017/543 tat-22 ta' Marzu 2017 li jistabbilixxi r-regoli għall-applikazzjoni tar-Regolament (KE) Nru 763/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar iċ-ċensimenti tal-popolazzjoni u tad-djar fir-rigward tal-ispeċifikazzjonijiet tekniċi tas-suġġetti u tal-kategorizzazzjonijiet tagħhom (ĠU L 78, 23.3.2017, p. 13).

- (ii) il-persuni li jgħixu f'akkomodazzjoni ta' emerġenza jew temporanja (dawk fil-kategorija ta' "għajxien bla dar sekondarju") jew persuni rilaxxati minn kwalunkwe istituzzjoni jirċievu appoġġ effettiv biex jaċċessaw soluzzjonijiet ta' akkomodazzjoni fit-tul u siguri mill-aktar fis possibbli.

IDENTIFIKAZZJONI TA' PERSUNI LI JESPERJENZAW JEW LI QEGHDIN FIR-RISKJU TA' ESKLUŻJONI MILL-AKKOMODAZZJONI

(4) Huwa rrakkomandat li l-Istati Membri:

- (a) isahħu l-għbir tad-data u l-mekkaniżmi ta' monitoraġġ permanenti dwar gruppi li diffiċli jintlaħqu, inkluż persuni li qed jesperjenzaw għajxien bla dar, u, mingħajr piż amministrattiv eċċessiv, jiżviluppaw data regolari, komprensiva u komparabbli, inkluż, fejn possibbli u mingħajr piż u kostijiet sproporzjonati għall-Istati Membri, statistika diżaggregata dwar l-esklużjoni mill-akkomodazzjoni u l-għajxien bla dar fil-livelli nazzjonali, reġjonali u lokali, filwaqt li jirrispettaw ir-regoli dwar il-protezzjoni tad-data u meta possibbli billi jagħmlu użu minn sorsi ta' data eżistenti;
- (b) jallinjaw il-kriterji għall-identifikazzjoni tal-persuni li qeghdin jesperjenzaw jew qeghdin fir-riskju li jesperjenzaw, l-esklużjoni mill-akkomodazzjoni, fis-servizzi rilevanti kollha, bħas-servizzi soċjali, tal-impjegi, tal-edukazzjoni, tal-gustizzja u tal-protezzjoni tat-tfal, u jibnu kondivizjoni ta' informazzjoni rapida, effettiva u f'waqtha bejn dawn is-servizzi;
- (c) jikkunsidraw l-iżvilupp jew it-titjib ta' sistemi ta' twissija bikrija biex jidentifikaw l-unitajiet domestiċi f'riskju ta' esklużjoni mill-akkomodazzjoni, filwaqt li jiżguraw ħidma f'waqtha biex dawn jintlaħqu u appoġġ ta' prevenzjoni; jikkwantifikaw u jivvalutaw il-ħtiġijiet ta' -akkomodazzjoni tal-persuni li qed jesperjenzaw għajxien bla dar u ta' dawk f'sitwazzjonijiet ta' akkomodazzjoni prekarja; jiżviluppaw strateġiji ta' identifikazzjoni mfassla apposta għal dawk li l-għadd tagħhom spiss huwa sottovalutat jew li jkunu moħbijja.

PREVENZJONI TAL-ESKLUŻJONI MILL-AKKOMODAZZJONI

(5) Huwa rrakkomandat li l-Istati Membri:

- (a) jappoġġaw, fl-oqfsa strateġiċi tagħhom, lil dawk li qegħdin fir-riskju tal-esklużjoni mill-akkomodazzjoni biex iżommu akkomodazzjoni adegwata permezz ta' miżuri mmirati bħall-konsulenza dwar id-dejn u l-akkomodazzjoni, is-sistemi ta' twissija bikrija, l-assistenza għall-kiri ta' emergenza, il-medjazzjoni u azzjonijiet l-oħra ta' mitigazzjoni bħall-indirizzar tal-faqar enerġetiku. Jiżguraw id-disponibbiltà ta' akkomodazzjoni adattata, kif ukoll l-aċċessibbiltà u akkomodazzjoni raġonevoli, għal persuni b'diżabilità jew bi ħtiġijiet ta' kura fit-tul, filwaqt li jevitaw piżijiet sproporzjonati fuq il-kostruzzjoni u r-rinnovazzjoni;
- (b) jiżguraw aċċess f'waqt u effettiv għall-informazzjoni, speċjalment għall-persuni friskju ta' esklużjoni mill-akkomodazzjoni, dwar l-akkomodazzjoni disponibbli, il-miżuri ta' appoġġ soċjali u għall-introjt, u l-assistenza għall-ġhajxien bla dar, inkluż billi jipprovdu informazzjoni f'formati aċċessibbli, u jikkunsidraw li jwettqu ħidma biex jintlaħqu n-nies biex jitnaqqas in-nuqqas ta' użu tal-intitolamenti;
- (c) jimmonitorjaw regolarment u, fejn meħtieġ, jivvalutaw l-adegwatezza tal-appoġġ għall-introjt, inkluż allowances relatati mal-akkomodazzjoni, fir-rigward tal-kostijiet tal-akkomodazzjoni, pereżempju b'mekkaniżmi ta' aġġustament li jirrispondu għax-xejriet tal-kostijiet. Filwaqt li tiġi vvalutata l-adegwatezza huwa meħtieġ li tiġi kkunsidrata l-ħtieġa li jiġu evitati n-nases tal-faqar;
- (d) jistabbilixxu mekkaniżmi, meta rilevanti, biex jipprevjenu l-iżgumbramenti permezz ta' interventi bikrija u sistematiċi mis-servizzi soċjali, l-awtoritajiet ġudizzjarji kompetenti u servizzi relatati oħra. Tali miżuri jistgħu jinkludu appoġġ intensiv għal persuni friskju ta' żgumbrament fil-ġestjoni tal-arretrati tal-kera u, meta l-iżgumbrament ma jkunx jista' jiġi evitat, assistenza attiva biex tinstab soluzzjoni alternattiva ta' akkomodazzjoni mill-ġdid imfassla għall-ħtiġijiet tal-persuna jew tal-unità domestika kkonċernata;

- (e) isahħu l-miżuri preventivi u salvagwardji fir-rigward tal-iżgumbramenti furzati u arbitrarji, b'mod partikolari għall-familji bit-tfal, b'attenzjoni speċjali għall-unitajiet domestiċi b'ġenitur wieħed. L-Istati Membri għandhom jiżguraw proċeduri trasparenti u f'waqthom li jħarsu l-proporzjonalità, il-proċess dovut u r-rimedji effettivi, filwaqt li jħarsu d-drittijiet tas-sidien tal-keri;
- (f) jiżguraw li l-ebda tifel jew tifla ma tkun nieqsa minn akkomodazzjoni adegwata, jiggarrantixxu akkomodazzjoni alternattiva f'waqtha u adattata meta tkun meħtieġa, filwaqt li jippreservaw l-unità tal-familja fl-aħjar interess tat-tfal;
- (g) jiżguraw li l-ebda tifel jew tifla jew adult żagħżuġ ma jhalli kura istituzzjonali jew foster care mingħajr akkomodazzjoni adegwata, servizzi ta' appoġġ komprensivi, inkluż appoġġ finanzjarju u programmi ta' thejjija biex jgħinuhom fit-tranzizzjoni barra mill-kura;
- (h) jistabbilixxu konsulenza preventiva bikrija fi stabbilimenti edukattivi, li tibni, meta xieraq, fuq servizzi eżistenti ta' gwida edukattiva, kif ukoll f'ambjenti istituzzjonali tax-xogħol jew taż-żgħażaġħ, biex tgħin fl-identifikazzjoni ta' sitwazzjonijiet ta' diffikultà, tipprevjeni t-tluq bikri mill-iskola, u tiffacilita riferimenti xierqa għas-servizzi kompetenti u tipprevjeni l-esklużjoni mill-akkomodazzjoni fost it-tfal u ż-żgħażaġħ;
- (i) jagħmlu l-konsulenza u l-appoġġ soċjali disponibbli għal persuni akbar fl-età u persuni b'diżabilità biex jipprevjenu l-esklużjoni mill-akkomodazzjoni;
- (j) jiżguraw it-trattament ugwali tal-persuni li qegħdin fil-periklu tad-diskriminazzjoni fl-aċċess għal akkomodazzjoni adegwata u għas-servizzi essenzjali f'kull status ta' okkupazzjoni ta' akkomodazzjoni;
- (k) jipprovdu appoġġ f'waqtu u personalizzat għall-persuni li jtilqu minn istituzzjonijiet, bħal ħabsijiet, sptarijiet, ċentri ta' akkomodazzjoni għall-applikanti għall-protezzjoni internazzjonali, u faċilitajiet ta' kura biex jiżguraw akkomodazzjoni fit-tul. Dan jinkludi persuni bi htigijiet sinifikanti relatati ma' saħħa mentali, abbuż ta' sustanzi jew kura fit-tul. Għal dan l-għan, l-Istati Membri jistgħu jinkoraġġixxu protokoll ta' rilaxx transsettorjali li jinvolvu l-awtoritajiet pubbliċi kompetenti u l-fornituri ta' servizzi rilevanti, u miżuri ta' appoġġ imsaħħa mmirati lejn il-prevenzjoni ta' kwalunkwe tfixkil fil-perkorsi tal-kura.

APPOĠĠ LILL-PERSUNI LI JESPERJENZAW L-GĦAJXIEN BLA DAR

- (6) Sabiex jitnaqqas it-tul ta' żmien li l-persuni jesperjenzaw l-għajxien bla dar jew jiddependu fuq akkomodazzjoni ta' emerġenza jew temporanja, huwa rrakkomandat li l-Istati Membri jipprovdu appoġġ iċċentrat fuq il-persuna, integrat u aċċessibbli permezz ta':
- (a) sistemi ta' appoġġ aċċessibbli u inkluzivi, inkluz, pereżempju, valutazzjoni tal-ħtiġijiet individwali, pjanijiet ta' appoġġ imfassla apposta, funzjonijiet ta' appoġġ speċifiċi (bħal manigers tal-każijiet u konsulenti tal-akkomodazzjoni) u ġestjoni tal-każijiet għall-aktar każijiet kumplessi; ħidma biex jintlaħqu n-nies u timijiet multidixxiplinarji bbażati fil-komunità li jinvolvu professjonisti tas-saħħa u tal-kura, haddiema soċjali u banek tal-ikel. It-timijiet ta' ħidma biex jintlaħqu n-nies jistgħu jipprovdu wkoll informazzjoni u gwida biex jgħinu fl-aċċess għad-drittijiet, is-servizzi essenzjali, ir-registrazzjoni u d-dokumentazzjoni ċivili, l-edukazzjoni u l-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol;
 - (b) l-iżgurar li kwalunkwe miżura ta' ordni pubbliku relatata mal-ispazji pubbliċi tirrispetta d-dinjità u d-drittijiet fundamentali tal-persuni li jesperjenzaw l-għajxien bla dar;
 - (c) standards li jiżguraw servizzi ta' appoġġ konsistenti u ta' kwalità għolja, inkluz appoġġ speċifiku għat-tfal;
 - (d) approċċ ta' punt uniku ta' servizz b'riferimenti f'waqthom u simplifikati għall-agenziji rilevanti tas-sigurtà soċjali, l-assistenza soċjali, u s-servizzi soċjali u tas-saħħa b'ostakli baxxi;
 - (e) sistemi ta' appoġġ li jgħinu fil-prevenzjoni ta' separazzjoni bla bżonn tal-familja, fl-aħjar interessi tat-tfal, u li jiżguraw li l-ebda tifel jew tifla ma tibqa' bla saqaf jew tibqa' f'postijiet ta' kenn ta' emerġenza, akkomodazzjoni temporanja jew forom oħra ta' nuqqas ta' domicilju stabbli;
 - (f) appoġġ attiv għall-impjiegi, inkluz billi tiġi ffaċilitata r-registrazzjoni mas-servizzi tal-impjiegi, u jiġu żviluppati perkorsi personalizzati għall-impjiegi, għall-appoġġ soċjali u għaž-żamma tal-impjiegi u għall-appoġġ għall-impjegaturi;

- (g) l-iżgurar li l-persuni li jkunu qed jesperjenzaw l-ghajxien bla dar jiġu infurmati bid-drittijiet tagħhom skont il-leġiżlazzjoni tal-Unjoni²⁸ biex jifthu u jużaw kont tal-ħlas b'karatteristiċi bażiċi ma' istituzzjonijiet ta' kreditu li jinsabu fit-territorju tagħhom, irrispettivament minn jekk għandhomx indirizz fiss;
- (h) l-espansjoni tal-aċċess għal soluzzjonijiet ta' akkomodazzjoni stabbli għall-persuni li jesperjenzaw għajxien bla dar, inkluż familji bit-tfal, permezz ta' kooperazzjoni ma' fornituri ta' akkomodazzjoni pubbliċi u privati, aġenziji tal-kiri soċjali u mekkaniżmi ta' allokazżjoni inklużivi, u permezz ta' mudelli kooperattivi u bbażati fil-komunità akkumpanjati minn servizzi ta' appoġġ xierqa u l-promozzjoni tal-koordinazzjoni bejn l-organizzazzjonijiet ibbażati fil-komunità u l-aġenziji tas-servizz pubbliku biex tiġi evitata waqfa fl-appoġġ ladarba tiġi żgurata l-akkomodazzjoni;
- (i) l-iżgurar li l-akkomodazzjoni ta' emerġenza u temporanja, inkluż l-akkomodazzjoni segregata skont il-ġeneru, tkun disponibbli, sikura, aċċessibbli u ttipprovdi appoġġ xieraq u tissodisfa l-htigijiet tan-nies kollha li jesperjenzaw l-ghajxien bla dar, inkluż għall-familji bit-tfal u l-vittmi tal-vjolenza domestika u sesswali, filwaqt li tappoġġa t-tranżizzjoni tagħhom għal akkomodazzjoni stabbli;
- (j) ir-rikonossiment u l-appoġġ tar-rwol tal-persuni b'esperjenza ħajja ta' għajxien bla dar fit-titjib tal-fiduċja, tal-aċċess u tal-effettività tas-servizzi ta' appoġġ, kif ukoll miżuri li jiffaċilitaw l-aċċess għall-inklużjoni soċjali u għall-akkomodazzjoni;
- (k) miżuri li jipprevjenu u jindirizzaw l-istigmatizzazzjoni u l-prattiki diskriminatorji fl-aċċess għall-akkomodazzjoni, bħal kriterji trasparenti għal-listi ta' stennija għall-akkomodazzjoni soċjali, taħriġ kontra l-preġudizzju għall-professjonisti tal-akkomodazzjoni u servizzi ta' appoġġ għall-kerrejja li jiffaċċjaw diskriminazzjoni;

²⁸ Id-Direttiva 2014/92/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat- 23 ta' Lulju 2014 dwar il-komparabbiltà tat-tariffi relatati mal-kontijiet tal-ħlas, il-bdil tal-kontijiet tal-ħlas u l-aċċess għal kontijiet tal-ħlas b'karatteristiċi bażiċi (ĠU L 257, 28.8.2014, p. 214).

- (1) it-tishih tas-servizzi ta' appoġġ soċjali bbażati fuq hidma biex jintlaħqu n-nies u l-koordinazzjoni bejn is-servizzi komunitarji u pubbliċi għall-persuni li jgħixu f'akkomodazzjonijiet informali biex jittejjeb l-aċċess għal akkomodazzjoni stabbli u sigura.

AĊĊESS GĦAL SOLUZZJONIJIET TA' AKKOMODAZZJONI ADEGWATA U SIGURA

- (7) Huwa rrakkomandat li l-Istati Membri jixprunaw l-provvista ta' akkomodazzjoni soċjali u affordabbli, b'rispons għall-htigijiet demografiċi, għan-nuqqasijiet lokali u għad-disparitajiet territorjali, b'mod partikolari billi:
- (a) jippromwovu kundizzjonijiet ta' kiri fit-tul għal sidien u kerrejja privati billi:
- jiżguraw qafas legali li jiffaċilita l-użu sigur u li jiffunzjona tajjeb ta' kuntratti ta' kiri fit-tul,
 - jippermettu, fejn xieraq, l-użu mmirat ta' inċentivi fiskali u finanzjarji proporzjonati għas-sidien tal-kera biex joffru soluzzjonijiet ta' akkomodazzjoni fit-tul, affordabbli u siguri, b'mod partikolari għall-familji bit-tfal u ż-żgħażaġh,
 - itejbu ċ-ċarezza legali u l-effiċjenza tal-proċeduri rilevanti ta' żgumbrament u,
 - jibbilanċjaw l-istokk tal-bini għall-kiri fit-tul użat għall-finijiet ta' kiri għal żmien qasir meta dan ikun debitament ġustifikat;
- (b) jiżguraw li l-miżuri ta' rinnovazzjoni, ta' effiċjenza fl-enerġija u ta' rigenerazzjoni tal-viċinat jinkludu salvagwardji soċjali biex jiġi evitat l-ispostament;
- (c) jinċentivaw l-investimenti kemm pubbliċi kif ukoll privati f'binjiet ġodda, fir-rinnovazzjonijiet jew fl-adattament għal skop differenti ta' binjiet eżistenti biex jespandu l-istokk ta' akkomodazzjoni soċjali u affordabbli;
- (d) jippermettu u jappoġġaw il-mudelli ta' akkomodazzjoni orjentati lejn l-affordabbiltà, inkluż l-akkomodazzjoni soċjali u pubblika, il-kooperattivi tal-akkomodazzjoni, l-assocjazzjonijiet tal-akkomodazzjoni bi qligħ limitat, it-trusts ta' artijiet komunitarji, kif ukoll aġenziji tal-kiri soċjali u approċċi oħrajn bi qligħ limitat jew bla qligħ;

- (e) jippromwovu u jżidu l-kunċetti innovattivi ta' koabitazzjoni, b'hall-ispazji tal-ghajxien kondiviżi, l-akkomodazzjoni raggrupata, il-koakkomodazzjoni u l-arrangamenti ta' akkomodazzjoni intergenerazzjonali, inkluż b'faċilitajiet kondiviżi u b'servizzi ta' appoġġ, fejn rilevanti; u jiffaċilitaw l-mudelli ta' akkomodazzjoni temporanji u tranżizzjonali għall-istudenti u ż-żgħażaġħ, pereżempju, billi jqabblu l-istudenti mar-residenti f'abitazzjonijiet mhux użati biżżejjed;
- (f) iqisu modi kif itejbu l-proċeduri nazzjonali, reġjonali u lokali għall-ippjanar u l-ħruġ ta' permessi għall-kostruzzjoni aktar mgħaġġla tal-akkomodazzjoni, mingħajr ma jiġu kompromessi l-istandards tas-sostenibbiltà jew il-kwalità tal-akkomodazzjoni, filwaqt li jindirizzaw l-inklużjoni soċjali u l-koeżjoni territorjali, u jnaqqsu l-ostakli amministrattivi li jaffettwaw lill-fornituri tas-servizzi tal-kostruzzjoni li jappoġġaw il-kunsinna f'waqtha ta' akkomodazzjoni soċjali u affordabbli ġdida, fejn meħtieġ, b'hal pereżempju bl-użu u l-mobilizzazzjoni tal-art pubblika, filwaqt li jiżguraw li din tkun konnessa sew mas-servizzi u mal-attivitajiet soċjoekonomiċi essenzjali;
- (g) isaħħu l-użu effiċjenti tal-istokk tal-akkomodazzjoni eżistenti, b'mod partikolari billi jiffaċilitaw l-adattament għal skop differenti, ir-rinnovazzjoni u l-użu mill-ġdid ta' bini eżistenti u billi jimmobilizzaw l-abitazzjonijiet u l-proprjetajiet pubbliċi vakanti, u jillimitaw kemm jista' jkun it-twaqqiġ tal-bini bla bżonn, filwaqt li jippromwovu wkoll miżuri mmirati lejn it-tnaqqis tal-affollament eċċessiv u t-titjib tal-kwalità tal-akkomodazzjoni;
- (h) itejbu d-disponibbiltà tal-postijiet ta' kenn u tal-akkomodazzjoni tranżizzjonali, u l-aċċess għalihom, sakemm ikunu disponibbli soluzzjonijiet ta' akkomodazzjoni fit-tul u stabbli;
- (i) iqisu l-effetti ta' avvenimenti relatati mal-klima fuq il-provvista tal-akkomodazzjoni, inkluż fir-reġjuni ultraperiferiċi;
- (j) jiddedikaw sehem fiss ta' żviluppi ġodda ta' akkomodazzjoni għall-akkomodazzjoni soċjali u affordabbli, li tirrifletti l-htigijiet tal-akkomodazzjoni lokali.

- (8) Filwaqt li jikkomplementaw l-isforzi li jixprunaw l-provvista tal-akkomodazzjoni, huwa rrakkomandat li l-Istati Membri jistabbilixxu oqfsa ta' finanzjament u investiment adegwati, prevedibbli u sostenibbli fl-istrategiji nazzjonali tagħhom. L-Istati Membri huma rrakkomandati wkoll li jagħmlu użu shiħ mill-finanzjament u mill-ghodod ta' finanzjament tal-UE disponibbli, inkluż l-Pjattaforma ta' Investiment Pan-Ewropea li ġejja għall-akkomodazzjoni affordabbli u sostenibbli mħabbra fil-Pjan Ewropew għall-Akkomodazzjoni Affordabbli²⁹. Dawn il-miżuri jistgħu jgħinu biex jiġi ottimizzat l-użu tar-riżorsi nazzjonali u tal-Unjoni u biex issir scale-up tas-soluzzjonijiet ta' akkomodazzjoni fit-tul, inklużivi u affordabbli, inkluż billi:
- (a) jiġi allinjati u kkoordinati r-riżorsi fil-politiki kollha dwar l-akkomodazzjoni, l-inklużjoni soċjali, l-impjiegi, l-edukazzjoni, is-saħħa, il-kura fit-tul, ir-rigenerazzjoni urbana u r-rinnovazzjoni, sabiex jixprunaw l-koerenza u l-impatt tal-politika;
 - (b) jiġi żgurat li l-azzjoni appoġġata pubblikament tinkludi, fejn xieraq, kundizzjonijiet ċari dwar l-affordabbiltà, l-aċċessibbiltà, is-sostenibbiltà u l-allokazzjoni inklużiva tal-akkomodazzjoni u r-rabtiet mas-servizzi bbażati fil-komunità;
 - (c) jiġi implimentati mudelli ta' finanzjament innovattivi, bħall-fondi rotanti, il-fondi ta' investiment b'impatt, il-finanzjament imħallat u l-garanziji pubbliċi, inkluż mudelli ta' kera bbażati fuq il-kostijiet u rekwiżiti ta' investiment mill-ġdid, sabiex tiġi appoġġata l-affordabbiltà fit-tul tal-provvista tal-akkomodazzjoni u jiġi mmobilizzat kemm il-kapital pubbliku kif ukoll dak privat għall-akkomodazzjoni affordabbli u soċjali;
 - (d) tiġi skoragguta mgħiba spekulattiva dannuża fis-suq tal-akkomodazzjoni, pereżempju billi jitfasslu politiki effettivi ta' tassazzjoni u tittejjeb it-trasparenza tas-suq;
 - (e) jiġi appoġġati l-iżvilupp tal-proġetti u l-assistenza teknika għall-awtoritajiet lokali u reġjonali, għall-organizzazzjonijiet tal-ekonomija soċjali u għall-fornituri tal-akkomodazzjoni bi qligħ limitat jew mingħajr skop ta' qligħ;

²⁹ Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni COM/2025/1025 final: Il-Pjan Ewropew għal Akkomodazzjoni Affordabbli.

- (f) jiġu promossi sħubijiet pubbliċi-privati, inkluż mal-awtoritajiet lokali, l-istituzzjonijiet tal-edukazzjoni għolja u tat-taħriġ, l-impjegaturi, il-fornituri tal-akkomodazzjoni u l-organizzazzjonijiet tal-ekonomija soċjali biex jipprovdu akkomodazzjoni soċjali u affordabbli, inkluż proġetti ta' akkomodazzjoni għall-istudenti, it-trainees, l-apprendisti u b'użu mħallat;
- (g) jiżiedu l-investimenti biex jiġu appoġġati l-kostruzzjoni u r-rinnovazzjoni ta' akkomodazzjoni affordabbli u soċjali, inkluż permezz tal-użu ta' strumenti finanzjarji u finanzjament imħallat fl-ambitu tal-politika ta' koeżjoni attwali, filwaqt li jintużaw il-flessibbiltajiet offruti fl-ambitu tar-rieżami ta' nofs it-terminu tagħha³⁰, sabiex jiġi riallokati il-finanzjament tal-UE lejn akkomodazzjoni affordabbli; u jiġu sfruttati r-regoli rieżaminati dwar l-għajnuna mill-Istat għas-Servizzi ta' Interess Ekonomiku Ġenerali³¹, li fihom kategoriji maħsuba apposta għall-akkomodazzjoni soċjali u affordabbli.
- (9) Huwa rrakkomandat li l-Istati Membri jappoġġaw lill-persuni li jesperjenzaw l-eskluzjoni mill-akkomodazzjoni fl-aċċess u ż-żamma ta' akkomodazzjoni stabbli permezz ta':
- (a) il-promozzjoni tal-aċċess għal akkomodazzjoni fit-tul u sigura, f'konformità ma' approċċ xprunat mill-akkomodazzjoni, pereżempju l-mudell "L-Akkomodazzjoni l-Ewwel", finanzjament sostnut u koordinazzjoni transsettorjali tal-miżuri;
- (b) l-istabiliment ta' servizzi ta' appoġġ integrati adegwati u xierqa li mhux biss jindirizzaw it-tranżizzjoni lejn akkomodazzjoni adegwata u sigura, iżda wkoll iż-żamma tagħha. Dawn jistgħu jinkludu, pereżempju, appoġġ għat-tiftix tad-djar, titjib tal-ħiliet u taħriġ mill-ġdid u appoġġ għall-aċċess u ż-żamma tal-impjiegi, assistenza finanzjarja u legali, taħriġ fil-ħiliet tal-ħajja u appoġġ ta' segwitu sabiex jipprevjenu li l-individwi jerġgħu jesperjenzaw esklużjoni mill-akkomodazzjoni;

³⁰ Ir-Regolament (UE) 2025/1914 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-18 ta' Settembru 2025 li jemenda r-Regolamenti (UE) 2021/1058 u (UE) 2021/1056 fir-rigward ta' miżuri speċifiċi sabiex jiġu indirizzati sfidi strateġiċi fil-kuntest tar-rieżami ta' nofs it-terminu (ĠU L, 2025/1914, 19.9.2025).

³¹ [Id-Deċiżjoni tal-Kummissjoni \(UE\) 2025/2630 tas-16 ta' Diċembru 2025 dwar l-applikazzjoni tal-Artikolu 106\(2\) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea għall-għajnuna mill-Istat taħt il-forma ta' kumpens għas-servizzi pubbliċi mogħti lil ċerti impriżi inkarigati bil-ġestjoni ta' servizzi ta' interess ekonomiku ġenerali u li jhassar d-Deċiżjoni 2012/21/UE \(ĠU L, 2025/2630, 19.12.2025\).](#)

- (c) iż-żieda tad-disponibbiltà ta' soluzzjonijiet ta' akkomodazzjoni adegwati għall-persuni li jesperjenzaw l-esklużjoni mill-akkomodazzjoni, b'mod partikolari l-ġenituri bit-tfal, u l-iżgurar li dawn jitqiesu u jingħataw prijorità fil-mekkanizmi ta' allokazżjoni għall-akkomodazzjoni soċjali;
 - (d) il-promozżjoni tal-aċċess għal appoġġ finanzjarju adegwat bħall-garanziji tal-kera, is-self b'imghax baxx u l-benefiċċji tal-akkomodazzjoni, akkumpanjati minn informazzjoni aċċessibbli dwar kif jinkiseb tali appoġġ u l-litteriżmu finanzjarju meħtieġ.
- (10) Huwa rrakkomandat li l-Istati Membri jimplimentaw miżuri mmirati biex jappoġġaw liż-żgħażaġh b'introjtu baxx, inkluż l-istudenti, li jiffaċċaw l-esklużjoni mill-akkomodazzjoni, li tista' taġixxi bħala ostaklu għall-aċċess u t-tlestija ta' programmi ta' edukazzjoni għolja, edukazzjoni u taħriġ vokazzjonali, kif ukoll traineeships jew apprendistat. Dawn il-miżuri jistgħu jinkludu:
- (a) il-ħolqien u l-użu ta' networks effettivi bejn is-servizzi tal-benesseri taż-żgħażaġh u s-servizzi ġenerali tal-benesseri soċjali biex jgħinu liż-żgħażaġh isibu soluzzjonijiet ta' akkomodazzjoni adegwati li jissodisfaw il-ħtiġijiet tal-familja, tal-edukazzjoni u tal-impjiegi tagħhom;
 - (b) iż-żieda fil-provvista tal-akkomodazzjoni affordabbli għall-istudenti qrib il-faċilitajiet tal-edukazzjoni u t-taħriġ, inkluż għall-istudenti li qegħdin jagħmlu skambji ta' mobbiltà tal-istudju jew traineeship barra mill-pajjiż;
 - (c) l-għoti ta' gwida aċċessibbli u appoġġ Prattiku sabiex jingħataw pariri u assistenza lill-individwi bid-drittijiet tal-kiri u l-proċeduri amministrattivi, inkluż permezz ta' ċentri ta' konsulenza f'istituzzjonijiet edukattivi;
 - (d) l-għoti ta' miżuri fiskali u finanzjarji inkluż self b'imghax baxx biex jgħinu lill-istudenti u liż-żgħażaġh b'mezzi finanzjarji limitati jiksibu akkomodazzjoni;
 - (e) it-teħid ta' miżuri mmirati biex jittejjeb l-aċċess għal akkomodazzjoni adegwata u affordabbli għaž-żgħażaġh friskju ta' esklużjoni mill-akkomodazzjoni li jgħixu f'żoni rurali, remoti u żvantagġati.

- (11) Huwa rrakkomandat li l-Istati Membri jgħaqqdu, fl-oqfsa strateġiċi nazzjonali tagħhom, politiki ċċentrati fuq il-persuna ma' dawk ibbażati fuq il-post (bhall-ippjanar u r-rigenerazzjoni urbani, l-iżvilupp ekonomiku lokali u l-politiki tat-trasport) biex jevitaw id-diskrepanzi bejn l-opportunitajiet ta' impjieg u l-akkomodazzjoni affordabbli, b'mod partikolari f'oqsma fejn hemm postijiet tax-xogħol vakanti mhux mimlija.
- (12) Huwa rrakkomandat li l-Istati Membri jieħdu miżuri biex jappoġġaw l-adattamenti tal-akkomodazzjoni għall-persuni b'diżabilità u għall-anzjani bi bżonnijiet ta' kura fit-tul, speċjalment dawk li qeghdin f'riskju ta' faqar. Dan għandu jippermettilhom jgħixu fi djarhom għall-itwal żmien possibbli u jevitaw l-eskluzjoni mill-akkomodazzjoni. Dawn il-miżuri għandhom jiffasslu b'tali mod li jiġu evitati l-piżijiet sproporzjonati fil-kostruzzjoni u r-rinnovazzjoni. Tali miżuri jippromwovu l-ghajxien indipendenti u l-inkluzjoni fil-komunità u jevitaw il-ħolqien ta' arrangamenti ta' ghajxien segregati.

MONITORAĠĠ, EVALWAZZJONI U GOVERNANZA

- (13) Huwa rrakkomandat li l-Istati Membri:
- (a) jistabbilixxu mekkaniżmi mmirati ta' monitoraġġ u evalwazzjoni, ibbażati fuq l-indikaturi tal-eżiti, biex jivvalutaw l-effettività tal-istrateġiji tagħhom dwar il-ġlieda kontra l-eskluzjoni mill-akkomodazzjoni u l-ghajxien bla dar u jipprevedu aġġustamenti tal-politika, fejn ikun hemm bżonn u mingħajr ma jiżdied il-piż amministrattiv;
 - (b) jirrapportaw kull ħames snin lill-Kummissjoni dwar ir-riżultati tal-attivitajiet ta' monitoraġġ nazzjonali tagħhom u dwar il-progress li sar fl-implimentazzjoni ta' din ir-Rakkomandazzjoni, billi jużaw mekkaniżmi ta' rapportar eżistenti meta possibbli;
 - (c) jiżguraw governanza effettiva f'diversi livelli u koordinazzjoni bejn l-awtoritajiet nazzjonali, reġjonali u lokali, kooperazzjoni mal-partijiet ikkonċernati rilevanti, inkluz l-universitajiet, il-fornituri tal-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali, l-impjegaturi lokali, is-soċjetà ċivili u mal-organizzazzjonijiet tal-ekonomija soċjali u l-fornituri tal-akkomodazzjoni;

- (d) jissimplifikaw l-oqfsa legali u amministrattivi biex jitnaqqas il-piż amministrattiv u jiġi żgurat aċċess f'waqtu u ssimplifikat għall-akkomodazzjoni u għas-servizzi relatati ta' appoġġ soċjali, tas-saħħa, edukattivi, tal-impjiegi u dawk ibbażati fil-komunità;
- (e) isaħħu l-kapaċità u l-kwalità tas-servizzi maħsuba biex jappoġġaw lill-persuni li jesperjenzaw l-esklużjoni mill-akkomodazzjoni, inkluż permezz ta' taħriġ, allokazżjoni ċara tar-responsabbiltajiet u riżorsi adegwati għall-persunal li jipprovdi dawk is-servizzi;
- (f) jiżguraw, fit-tfassil, fl-implimentazzjoni u fl-evalwazzjoni tal-politiki għall-prevenzjoni u għat-tnaqqis tal-esklużjoni mill-akkomodazzjoni u tal-ghajxien bla dar, l-involviment sinifikanti tal-persuni b'esperjenza haġja ta' esklużjoni mill-akkomodazzjoni u ghajxien bla dar, tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili, speċjalment fil-livelli lokali, u tal-organizzazzjonijiet tal-ekonomija soċjali, speċjalment fil-livelli lokali;
- (g) ikomplu jikkooperaw ma' Stati Membri oħra, kif ukoll ma' partijiet ikkonċernati privati u pubbliċi f'diversi livelli biex jappoġġaw il-kondiviżjoni tal-gharfien, jippromwovu t-tagħlim reċiproku, il-kunsinna konsistenti ta' servizzi, l-iskambju tal-aħjar prattiki u t-tfassil u l-implimentazzjoni effettivi tal-politika fil-qasam tal-esklużjoni mill-akkomodazzjoni;
- (h) jikkontribwixxu b'mod attiv għall-ħidma tal-Pjattaforma Ewropea għall-Ġlieda kontra l-Għajxien bla Dar, bħala l-forum ewlieni għall-koordinazzjoni, l-iskambju u l-kooperazzjoni fost l-Istati Membri, l-awtoritajiet reġjonali u lokali, il-Kummissjoni Ewropea, il-Parlament Ewropew, il-Kumitat Ewropew tar-Reġjuni, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew, u partijiet ikkonċernati rilevanti oħra, inkluż permezz tal-kondiviżjoni tal-gharfien, il-bini tal-evidenza, il-koordinazzjoni tal-politika, it-tagħlim reċiproku u l-iffaċilitar tal-aċċess għall-finanzjament, u f'sinergija mal-ħidma tal-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali u l-flussi ta' ħidma tal-Alleanza Ewropea għall-Akkomodazzjoni;
- (i) jippromwovu l-involviment tas-shab soċjali u tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili li jaqdu rwol ewlieni fil-ġlieda kontra l-esklużjoni mill-akkomodazzjoni biex jiżguraw li l-politiki tal-UE jirriflettur r-realtajiet fil-prattika, inkluż permezz tal-involviment tal-persuni b'esperjenza haġja ta' esklużjoni mill-akkomodazzjoni.

(14) Il-Kunsill jilqa' l-intenzjoni tal-Kummissjoni li:

- (a) tiffaċilita u tappoġġa l-Pjattaforma Ewropea għall-Ġlieda kontra l-Għajxien bla Dar:
 - (i) fl-iżvilupp ta' programmi ta' ħidma pluriennali biex tappoġġa lill-Istati Membri fl-implimentazzjoni tal-azzjonijiet stipulati f'din ir-Rakkomandazzjoni;
 - (ii) tkompli l-attivitajiet ta' taġġim reċiproku tagħha;
- (b) tirrieżamina l-progress li jkun sar fl-implimentazzjoni ta' din ir-Rakkomandazzjoni u tirrapporta lill-Kunsill hames snin wara l-adozzjoni tagħha abbażi tar-rapporti tal-Istati Membri;
- (c) issaħħaħ l-isforzi ta' sensibilizzazzjoni u komunikazzjoni u żżid it-tixrid tar-riżultati u l-eżempji ta' prattika tajba, inkluż dwar l-użu tal-fondi tal-UE biex tiġi indirizzata l-eskluzjoni mill-akkomodazzjoni, fil-livell tal-Unjoni u fost l-Istati Membri u l-partijiet ikkonċernati rilevanti.

Magħmul fi Brussell,

*Għall-Kunsill
Il-President*